יריד של עכו"ס. יומא דשוקא: **ומעלה בערבאות.** לקיימן בחתימתן דכיון דהשתא הוא דמשכח להו וליומא אחרינא לא שרי: **אורי.** שלדין דגיס שקורין רוש"א: **איזלי.** רשתות שלדין בו עופות: **למגדל תנורא.** לעשות התנור מחדש: **מהולתא.** נפה: **בימות החמה.** כלומר כשיש ימות החמה כגון בפסח דחבול עלמא שאין יורדין בו גשמים מותר לעשות בו תנור לפי שלאלתר יבש ויכולין לאפות בו פת ברגל לצורך הרגל: **כאן בימות הגשמים.** כלומר כשיורדין הגשמים ברגל כגון בסוכות אין עושין תנור לפי שאינו יבש לאלתר עד לאחר הרגל ועבד טירחא שלא לצורך הרגל:

מתני' מעקה למרפסת. כותל קטנה העושין על האילנות שלפני העליות גדולות כעין שיש על שפת נהר רייני"ס: **שפין את הסדקין.** שבתנור: **ומעגילין אותן במעגילה.** שגולגלין על קרקעות התנור עץ גדול עגול כדי לסתום הסדקין: **ביד וברגל.** (ג) שלוקח בידו עץ וכועטין ביד על התנור לסתום הסדקים או כועטו ברגלו על קרקעות התנור: **מחלליס.** עץ כעין רגל שדוחקו במעזיבה לסתום הסדקין ויש בו מעשה אומן יותר ממעגילה: **ליר.** רגל הלבנה כמו הלבנת תסוד על לירה (משלי כו): **ליגור.** הוא החור שבאסקופה התחתונה כמו (ו) ליגורא דדשא: **הקורה.** מה שעל הפתח שתחזור בו הלבנה וקורין אוברטו"ר: **מנעול.** בלבדור"א: **ובלבד שלא יתכוין לעשות מלאכתו במועד.** כשיש לו לתקן כל אילו בשאר ימות השנה ומניחו עד המועד: **ובכשין.** של ליר כלומר דגיס ושאר דברים שכובשים במלח שיכול לאוכלן במועד שלא יהא צריך להמתין באכילתן עד לאחר המועד שיהו נכבשין מהר ורואין לאכול מיד: **גמ' הולא.** הולי דקל: (ד) **דופנא.** עבדי לחיים של גדר: **ואינו טח בטיט.** זה הוא מעשה הדיוט: **מעגילה.** דרך אומנות יותר: **ביד וברגל.** דלאו מעשה אומן הוא לא כל שכן: **בעין מעגילה.** ולא מעגילה ממש אלא כעין מעגילה ביד וברגל: **עד ימיו.** של יוחנן כ"ג היה פטיש מכה בירושלים בחולו של מועד והוא גזר עליו ובטלו. אלמא אסור ומתני' קתני ומתקנין מנעול ומפתח: **מסייפין דמסקנין אלו בחוש"מ בדגרי.** במנעול של עץ שרי דלא הוי קלא רבה: **בדנפחי.** דפטיש שיינו קורנס אסור דהוי קלא רבה ואולודי קלא אסור: **מגלי.** מסר הגדול שרי דלא מוליד קלא כלוס: **בחליני.** ברר"א אסיר דהוי אולודי קלא טפי: **לאחר שגזר.** יוחנן כ"ג: **הא ר' יהודה הא ר' יוסי.** בפירקא דלקמן (דף יב.) דרבי יוסי לא בעי לשמויי לדבר האבד ומתני' דשרי הכא כל הני בלא שינוי ר' יוסי היא:

למאן מדלינן האידנא קציופא דדשא. כשיולאין מסמריס של עץ מן הקורה שעל הפתח דשרי למיעבד בלא שינוי: **בדיפא.** שם נהר: **לבאי.** שם מקום: **כווריי.** הכי עשו דרך לנהר שילאו מימיו ונשתיירו שם דגיס הרבה: **למימלח.** (ה) הרבה אע"פ שאין יכולים לאוכלן במועד שהרי היו מלוחין הרבה: **כבשין.** בחומץ ובמלח שקורין קונפוסט"ל. והכא נמי כיון שמלחן הרבה כדי להצניען תו לא חזו במועד: **אמר ליה הני נמי.** (ו) דמלחינהו: **מסאכלי.** במועד: **אגב איילא.** שמושך המלח מהן: (ז) **שיפין איילי.** כלומר רוחצין אותו הרבה פעמים מצלי ליה ששים זימני: **רב איקלע.** במועד: **טילפא מילחא.** אגב איילא: **סמוך למיסרחיה מעלי.** כלומר יפה הוא לאחר זמן שניצוד יותר מההיא שעתא דניצוד: **טווייא באחוה.** במלח שהמלח נצרא מן המים כדגים: **אסקיה באבוה.** לאחר שנלאו נותנו במים לונן: **אכליה בבריה.** מעיילין אותו בגיר היולא מן הדגים ואוכלין אותו: **משפיא עליה אבוה.** שטותין עליו מים שדגים נצרלו מן המים: **לטעון גופא.** כלומר לאחר אכילתו מהלך הרבה קודם שישן: **ולא לטעון פוריא.** לא יפן לאלתר אחריהם: **אחלי.** שחליס: **מיא ולא שכרא.** מוטב לשתות אחריהן מים ולא שכר הדרן עלך משקין בית השלחין

ירידה של עכו"ם [א] ולוקחים בהמה עבדים ושפחות בתים שדות וכרמים וכותב ומעלה בערכאות שלהן מפני שהוא כמציל מידן רב [ב] שרא לחייא בר אשי למיגדל אוהרי בחולא דמועדא מאי טעמא מעשה הדיוט הוא אבל [ג] איזלי אסור מאי טעמא מעשה אומן הוא רב יהודה [ד] שרא לאמי תנורא למיגדל תנורי ולרב' בר עשבי למיגדל מהולתא איני והא תני רבה בר שמואל ושוין שאין גודלין תנור לכתחילה לא קשיא [ה] כאן בימות החמה כאן בימות הגשמים: **מתני'** [ו] עושין מעקה לגג ולמרפסת מעשה הדיוט אבל לא מעשה אומן [ז] שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים [ח] הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד [ט] ובלבד שלא יתכוין לעשות מלאכתו במועד [י] וכל כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשין: **גמ'** היכי דמי מעשה הדיוט רב יוסף אמר [כ] בהוצא ודפנא במתניתא תנא צר בצרור ואינו טח בטיט: שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה: השתא במעגילה אמרת שרי ביד וברגל מיבעיא הכי קאמר שפין את הסדקין ומעגילין אותן כעין מעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים: הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד: ורמינהי [ל] עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים כו' עד ימיו אין מכאן ואילך לא לא קשיא כאן בדנפחי כאן בדנגרי מתקיף לה רב חסדא יאמרו קלא רבה אסיר קלא זוטר שרי אלא אמר רב חסדא לא קשיא הא במגלי הא בחציני רב פפא אמר כאן קודם גזירה כאן לאחר גזירה רב אשי אמר הא ר' יהודה הא ר' יוסי דאמר ר' יצחק בר אבדימי [מ] מאן תנא שינוי במועד בדבר האבד דלא כר' יוסי אמר רבינא כמאן מדלינן האידנא קביותא דדשא בחולא דמועדא כמאן כר' יוסי: כבשין שהוא יכול לאכול במועד כובשין: [נ] בדיתא לבאי כווריי אזיל עלמא צוד אייתו כוורא שרא להו רבא למימלח מינייהו אמר ליה אביי והא תנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשין אמר ליה כיון דמעיקרא אדעתא דאכילה אייתינהו ואי שביק להו פסדי [ס] כפרקמטיא האבד דמי ושרי ואיכא דאמרי [ע] שרי להו רבא מיצד מיזל אייתויי ומימלח אמר ליה אביי והא אנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן [פ] כובשין תנן אמר ליה הני נמי מיתאכלי אגב איצצא כי הא דשמואל עבדו ליה שיתין איצצי ואכל רבא איקלע לבי ריש גלותא עבדי ליה שיתין איצצי ואכל רב איקלע לבי רב שפיר אייתו לקמייהו ההוא כוורא תילתא בישולא תילתא מילחא ותילתא טוויא אמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא סמוך למיסרחיה מעלי ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא טוויא באחוה אסוקיה באבוה מיכלי בבריה אשתי עליה אבוה ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא תחלי וחלבא ליטעון גופא ולא ליטעון פוריא ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא תחלי וחלבא מיא ולא שיכרא שיכרא ולא חמרא:

הדרן עלך משקין בית השלחין

[א] ליריד של עכו"ם [ב] ולוקחים בהמה עבדים ושפחות בתים שדות וכרמים וכותב ומעלה בערכאות שלהן מפני שהוא כמציל מידן רב שרא לחייא בר אשי למיגדל אוהרי בחולא דמועדא מאי טעמא מעשה הדיוט הוא אבל איזלי אסור מאי טעמא מעשה אומן הוא רב יהודה שרא לאמי תנורא למיגדל תנורי ולרב' בר עשבי למיגדל מהולתא איני והא תני רבה בר שמואל ושוין שאין גודלין תנור לכתחילה לא קשיא כאן בימות החמה כאן בימות הגשמים: **מתני'** עושין מעקה לגג ולמרפסת מעשה הדיוט אבל לא מעשה אומן שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד ובלבד שלא יתכוין לעשות מלאכתו במועד וכל כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשין: **גמ'** היכי דמי מעשה הדיוט רב יוסף אמר בהוצא ודפנא במתניתא תנא צר בצרור ואינו טח בטיט: שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה: השתא במעגילה אמרת שרי ביד וברגל מיבעיא הכי קאמר שפין את הסדקין ומעגילין אותן כעין מעגילה ביד וברגל אבל לא במחלצים: הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד: ורמינהי עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים כו' עד ימיו אין מכאן ואילך לא לא קשיא כאן בדנפחי כאן בדנגרי מתקיף לה רב חסדא יאמרו קלא רבה אסיר קלא זוטר שרי אלא אמר רב חסדא לא קשיא הא במגלי הא בחציני רב פפא אמר כאן קודם גזירה כאן לאחר גזירה רב אשי אמר הא ר' יהודה הא ר' יוסי דאמר ר' יצחק בר אבדימי מאן תנא שינוי במועד בדבר האבד דלא כר' יוסי אמר רבינא כמאן מדלינן האידנא קביותא דדשא בחולא דמועדא כמאן כר' יוסי: כבשין שהוא יכול לאכול במועד כובשין: בדיתא לבאי כווריי אזיל עלמא צוד אייתו כוורא שרא להו רבא למימלח מינייהו אמר ליה אביי והא תנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשין אמר ליה כיון דמעיקרא אדעתא דאכילה אייתינהו ואי שביק להו פסדי כפרקמטיא האבד דמי ושרי ואיכא דאמרי שרי להו רבא מיצד מיזל אייתויי ומימלח אמר ליה אביי והא אנן כבשין שהוא יכול לאכול מהן (ג) כובשין תנן אמר ליה הני נמי מיתאכלי אגב איצצא כי הא דשמואל עבדו ליה שיתין איצצי ואכל רבא איקלע לבי ריש גלותא עבדי ליה שיתין איצצי ואכל רב איקלע לבי רב שפיר אייתו לקמייהו ההוא כוורא תילתא בישולא תילתא מילחא ותילתא טוויא אמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא סמוך למיסרחיה מעלי ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא טוויא באחוה אסוקיה באבוה מיכלי בבריה אשתי עליה אבוה ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא תחלי וחלבא ליטעון גופא ולא ליטעון פוריא ואמר רב אמר לי אדא ציידא כוורא תחלי וחלבא מיא ולא שיכרא שיכרא ולא חמרא:

כוורא סמוך למסרחיה מעלי. וכזמן הזה תופסים סכנה למיכל סמוך לסירחון וגם משתי עלה אבוה דאמר בסמוך דמעלי ושמא נשתנו כמו הרפואות שבש"ס שאינן טובות בזמן הזה אז שמא נהרות דבבל מעלו לו טפי ויש מפרשים דכוורא לא בכלל דגיס מיירי ושם דג ששמו כוורא ומשונה בדברים האלו משאר דגיס כדאמרינן פ' כל הבשר (חולין דף קט:) אסר לן גירותא שרא לן ליפגא דכוורא ואין נראה שיהא בכל הלשונות של דגיס טעם אחד:

הדרן עלך משקין בית השלחין

מוטב לשתות אחריהן מים ולא שכר הדרן עלך משקין בית השלחין

הגהות הב"ח

(א) גמ' בדיתא לבאי כוורא. נ"ב כך הוא גירסת האלפס בפומבדיתא לבאי כוורא ופי' הר"ן פוס שם המקום היושב על נהר בדיתא לבאי כוורא לדו והביאו דגיס שבמיים הנהר ומתו הדגים עכ"ל: (ב) שם והא אתן כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד כובשן תנן: (ג) רש"י ד"ה ביד וברגל (שלוקח בידו עץ) תפ"מ וע"ב נ"ל טעות: (ד) ד"ה דופנא כו'. נ"ב עי' לעיל בפירושו בדף ז' ע"א: (ה) ד"ה למימלח למולחן הרבה אע"פ: (ו) ד"ה אל הני נמי אע"ג דמלחינהו: (ז) ד"ה אגב כו' המלח מהן הס"ד ותפ"כ מה"ד עבדו ליה שיתין איצי כלומר רוחצין אותו ואלי אדעתא הס"ד ותפ"כ מה"ד שיתין איצצי ששים פעמים הס"ד:

לעזי רש"י

רוש"א. מתקן לדיג. ריינ"ס [ריינו"ש]. ריין (שם נהר). אוברטו"ר [אובריידור"א]. משקוף. בלבדור"א [קלבידור"א]. מנעול. ברר"א [ברד"א]. גרזן של טפסן. קונפושט"א. תערובת מאכלים כבושים.

מוסף רש"י

המשך מעמוד קודם. **פתח תרי בבי.** אחד לגד הנהר ליכנס המים ואחד לגד שני לצאת (שם). **אדעתא דכווריי.** לגוד דגיס נתכוין ולא להשקות השדה, דאי להשקות השדה מתכוין היה לו לעשות פתח אחד ויתעכבו שם המים וגם הדגים יהו נלודין שם מאליהן (שם). **דפשח דיקלא.** לשון פיסוק כמו ויפשחתי (איכה ג יא), טוטל מן הענפים, ויש שמפשחין אותו לצורך הדקל לפי שענפיו מרובים ואין מניחין אותו ליגדל ומהגיע ליה הפשיחה דזימור בכרם (רשב"ם ב"ב שם). **אדעתא דחיותא.** לצורך בהמותיו להאכילן ואינו מתכוין להנאת הדקל (שם). **אדעתא דדיקלא.** כדי שיגדל הדקל (שם). **מחד גיסא.** מקלקל הוא את האילן שמגלהו כולו מצד אחד והוא ולאי אדעתא דחיותא לחוד מכוין דלאילן לא חיש (שם). **מהאי גיסא ומהאי גיסא.** אם מכל גדדין ליקנו כאן מעט וכאן מעט, **אדעתא דדיקלא.** שכן מנהג לעשות (שם). **אקרא דשנואתא.** שנותא שם הנהר, אקרא קונטריל"ה בלע"ז, יושבים על שפת אותו נהר (ב"מ עג:). עד כאן המשך מעמוד קודם.

ליריד של עכו"ם. שוק הנקבע ליום חג של עובדי כוכבים (ערובין מז.). **ולוקחים בהמה עבדים ושפחות.** מפני שמכניסן לקדושה (שם). **בתים שדות וכרמים.** מפני שממעיטן אי נמי משום ישוב א"י (שם). **וכותב.** שטרות, **ומעלה בערכאות שלהן.** מקום גדוליהן ופופטיהן ומעלה שטרותיו לפניהם לחתום ואף על פי שכתוב ופפאת היא להם ואיכא לממר דאזל ומודה, **מפני שהוא כמציל מידן.** שממון כך יהיו לו עדים ומסייעין להגיל מן העוברין (ע"ז יג.) שלא יחזור העובד כוכבים ויערער על המכירה (ערובין מז.). **למיגדל.** לשון עשייה ותיקון (סוכה לז.). **עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים.** בגית הנפחים בחולו של מועד לעשות מלאכת דבר האבד שמותרת במועד, ועמד הוא וגזר על הנפחים שפילו בדבר האבד מפני שקולן נשמע למרחוק ואין הכל יודעין שהיא לדבר האבד (סוטה מז:). **הדרן עלך משקין**

רבינו חננאל

רב שרא לרב חייא בר אשי, למיגדל אהורי. פי' במס' גיטין בסוף פרק הניזקין (ו)מפרשי רבנן אוזלי, שבאך מעולה. תרגום ויביאו מטוה כד עזיל, ומפרשי אוהרי, אלפכוך. מאי טעמא מעשה הדיוט, אבל איזלי אסיר, מאי טעמא מעשה אומן הוא. **רב יהודה** שרא לאביי תנוראה, למגדל תנורא בחולי דמועדא. ולרבא בר עישבי שרא למגדל מהולתא בחולי דמועדא. **ועושין לגג ולמרפסת מעשה הדיוט אבל לא מעשה אומן.** היכי דמי מעשה הדיוט, בהוצא ודפנא. במתניתא תנא, צר בצרור ואינו טח בטיט. **ושפין סדקין ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל אבל לא במחצלים. מתני' הציר והצינור והקורה והמנעול והמפתח שנשברו מתקנן במועד ובלבד שלא יכוין מלאכתו במועד.** איני והתנן בסוף מס' סוטה עד ימיו פטיש היה מכה בירושלים. עד ימיו של יוחנן כהן גדול אין, מיכן ואילך לא. ופריק רב הונא האי פטיש דאסיר מיכן ואילך בדנפחי, והא דתנן הצינור כו' בדנגרי הוא ושרי. מתקיף לה רב חסדא, ונדחה, ופריק, בחציני אסיר, ומתניתין דהכא במגלא ושרי. **ג)** קודם גזירה, פירוש קודם גזירת יוחנן כהן גדול. ורב אשי אמר מתני' דהתם ר' יהודה היא, ומתני' דהכא ר' יוסי. דאמר רב יצחק בר אבא מאן תנא דבעי שינוי במועד בדבר האבד דלא כר' יוסי, דאי ר' יוסי הא אמר זולף וגומר וגף כדרכו. אמר רבינא כמאן מדלינן האידנא כו'. **וכבשין שיכול לאכול מהן במועד מכבשן.** רבא שרא לבני בדיתאלבאי למיצד ולמימלח, אמר ליה אביי והתנן כבשין שיכול לאכול מהן מכבשן, שיכול אין לא יכול לא. אמר ליה הני נמי מיתכלי איצצא, כשיכבשום דחוקים. כי הא דשמואל עבדו ליה ששים איצצי ואכל. פי' מיני תבשיל. אמר רב אמר לי אדא ציידא, כוורא סמוך למיסרחיה מעלי. ותוב אמר, דג טוויא באחוה, פירוש המלח מן הים והדג מן הים, נמצאו שניהן אביהן הים והן כמו אחים. ואמר לו מלח הדג במלח שהוא אחיו וצלה אותו במלח. אסוקיה באבוה, פי' כשתעלהו מן האש שוטפהו אסוקיה באבוה, פי' כשתעלהו מן האש שוטפהו במים מלוחין שהן אביו. אוכליה בבריה, פירוש אכול אותו בבנו והוא ציר של דגים שהוא יוצא מן השמנונית של דג כי הוא חשוב לדג כבנו. וכשתאכלהו שתה אחריו המים כי באותה העת ובאותו מקום היו אומרים להם הרופאים כשתאכל דגים שתה אחריו המים ולא יין ג) או יין ולא שכר. כוורא תחלי וחלבא, ליטעון גופא ולא ליטעון פוריא. פי' כשיאכל אותם, עד שיתעכלו במעיו לא ישן, כי השינה מיד מזיקתו.

הדרן עלך משקין בית השלחין.

קד א מיי' פ"ט מהלכות ע"ז הלכה יד טוש"ע י"ד סי' קמט סעיף ג:
קה ב ג טוש"ע ח"מ סי' תקמא סעיף א:
קו ד ה מיי' פ"מ מהל' י"ט הלכה יג טוש"ע א"מ סי' תקמ סעיף ז:
קז ו מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף א:
קח ז מיי' שם פ"ז הלכה ה טוש"ע שם סעיף ג:
קט ח מיי' שם פ"מ הלכה ז טוש"ע שם סעיף ד:
קי ט מיי' שם פ"ז הלכה ל טוש"ע שם סי' תקלח סעיף ו:
קיא י מיי' שם הלכה ז טוש"מ סי' תקלג:
קיב כ מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

ג) נראה לר"ל רב פפא אמר כאן קודם גזרה כו'. ד) לפנינו בגמ' הגי' להיפך. ואולי דרבינו היה לו גי' אחרת.